

NIEWIEŚCIUCH (15) *sb m*

Oba e jasne.

sg N niewieściuch (7). *♦ A niewieściucha* (1). *♦ I niewieściuch(e)m* (3). *♦ pl G niewieściuch(o)w* (2). *♦ D niewieściuch(o)m* (1). *♦ A niewieściuchy* (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. Mężczyzna zniewieściał, wydelikacy, lubiący wygody, przyjemności, pozbawiony siły, energii, hartu; femineus Mymer¹, Calep; effeminatus Calep, Cn (12) : Mymer¹ 22; Ręka gładka tak iż prawie żadnego włofkka [!] nie, vkazuie mgłego niewieściucha y przemienney woley. *GlabGad P3; Calep 427a; GrabPospR K4v; POPIEL Pierwży/ Syn iego/ niewieściuch/ odrodek/ Do Krufzwice Stolicę przenioł/ fwych wyrodek. KlonKr wstęp A2v, wstęp A3; [Muliebris Weibifch Niewieściuch ArtNom N6v].*

W połączeniu szeregowym (1) : *ci wżycy ktorzy ciężkim naczyniem robią/ zwyczaili fie ciężkie naczynie podnosić [...] coby inym to ciężko przyszło zwłazczā Krāwcom/ hāwtārzom/ Aptekārzom/ Szewcom/ y wżyfthkim pijānicom y niewieściuchom. BielSpr 3.*

W przeciwstawieniu: »mąż dobry ... niewieściuch« (1): *Koffel/ Kārtā/ Ńpolne zwādy wżyfłko złe przywodzą. Bo ty rzeczy z Mężów dobrych czynią niewieściuchy/ Znikczemnieie tāki kāždy/ złe miewa posłuchy. BielSpr b2v.*

Zwroty: »czynić niewieściuchem« = *niewieścić; effeminari Cn (1): Muliero – Czinie niewieszcziuchem. Calep 677a.*

»niewieściuchem się stawać« = *niewieścić* (1): *Effoemino – Niewieściuchem [!] fie Ńtawām. Calep 351b.*

Szereg: »niewieściuchy a ludzie nikczemni« (1): *Iż gdy [...] będe miał wolā odmienić pāńtuo albo kroleŃtuo iākie/ [...] tedy napirwey wyymę z niego mocnego/ mādrego/ poradnego/ prawdziwego/ Ńprāwiedliwego/ nā twarzy y nā wŃzech Ńprāwach poczćiwego: ā niewieściuchow/ ā ludzi nikczemnych nāfādżę nā mieyscā nā ich *RejZwierc 40v.**

W przen (1) : *Otoż tedy ten ktory po onych dzieŃiāci nāłtāł/ ięłt rog māły/ ktory Ian Ń. [...] nāzywa niewiāłtā Ńiedzącā nā bełtyey. Ktozey/ zowāc iā też bełtyā drugā/ z ziemię wyŃtępuiācā/ to przyczyta/ iż onā zwierzchność pierwżey bełtyey czynić miāłā: [...] Daiāc tym znāć/ iż ten rog y niewieściuchem miāł być/ y nā bełtyey miāł wŃieść *CzechEp 380.**

2. Mężczyzna, który ma upodobanie w kobietach, rozpustnik; także homoseksualista; effeminator *Vulg; cinaedus, mulierosus Calep; mulierarius Cn (3) : A (zātym) rozrużył domy niewieściuchow [domos scortorum masculorum PolAnt; domy niewieściuchów (marg) Sodomczykow (–) WujBib] BudBib 4.Reg 23/7; Cinaedus – Niewieściuch, ten ktori fie wniewiāłtę obracā. Calep 194b; Mulierosus Qui nimium appetit mulieres, effoeminatus, libidinosus – Niewieściuch. Calep 677a.*

Synonimy: **1. delikat, kochanek, pieszczoszek, rozkosznik; 2. miłośnik, nieczysty, nierządnik, rozpustnik, sprośnik, wszetecznik.**